

**Ομήρου Οδύσσεια  
Ραψωδία α 1-426**

**Διδακτικό σενάριο**

**Πόπη Χριστοφόρου-Πούγιουρου, Φιλολόγος  
Λειτουργός Γραφείου Αναλυτικών Προγραμμάτων**



## Δυο λόγια για το διδακτικό σενάριο

Η ακόλουθη διδακτική πρόταση σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη:

- **Το Πρόγραμμα Σπουδών για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία**, το οποίο αντιμετωπίζει την *Οδύσσεια* ως λογοτεχνία και όχι ως αρχαιογνωσία
- **Τον προβλεπόμενο διδακτικό χρόνο της ραψωδίας**. Ο διδακτικός χρόνος που προβλέπεται είναι 5 δ.π. Σε αυτές πρέπει να καλυφθεί όλη η ραψωδία α
- **Το υποστηρικτικό υλικό του καθηγητή**. Η διδασκαλία θα επικεντρωθεί στους βασικούς στόχους και το σχετικό υλικό του βοηθήματος
- **Τους μαθητές**. Την ωριμότητα των μαθητών σε συνδυασμό με το γεγονός ότι έρχονται σε επαφή για πρώτη φορά με την πρώτη ενότητα ενός εκτενούς έργου

Ως εκ τούτου:

- Δε θα λεχθούν τα πάντα στη ραψωδία α. Πολλά πράγματα θα αναφερθούν, θα θιγούν, ώστε να δημιουργήσουν δεκτικό κλίμα και να αναπτυχθούν στη συνέχεια
- Η πρώτη ραψωδία του έπους καλύπτει όλα τα θέματα/στοιχεία/τεχνικές. Αυτά δεν είναι δυνατόν να εξαντληθούν στη διδασκαλία της πρώτης ενότητας. Αντίθετα, θα γίνουν πιο εύκολα κατανοητά όταν έχει καλυφθεί μεγάλο μέρος του κειμένου και οι μαθητές έχουν πλέον εξοικειωθεί με αυτό
- Δίνονται τα ερεθίσματα στους μαθητές να προχωρήσουν ανάλογα με τον βαθμό ωριμότητάς τους. Ο σκοπός δεν είναι να καταλήξουμε σε έτοιμες συνταγές προς αποστήθιση. Οι μαθητές πρέπει να κατανοούν και να παράγουν τη γνώση

### Διδακτική μέθοδος – Πορεία διδασκαλίας

Ακολουθούνται τα εξής στάδια:

- Ανάγνωση των υπό εξέταση στίχων από τον/την εκπαιδευτικό
- Διευκρινίσεις/Απόδοση περιεχομένου (αν χρειάζεται)
- Συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Ο/Η εκπαιδευτικός με τις κατάλληλες μαιευτικές ερωτήσεις οδηγεί τους μαθητές στην κατανόηση και παραγωγή γνώσης
- Εργασία των μαθητών σε ομάδες με κοινό φύλλο εργασίας για όλους. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να επιμερίσει τα ζητούμενα στις ομάδες
- Ανακοίνωση εργασιών στην ολομέλεια της τάξης. Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει στον πίνακα (ή διαδραστικό πίνακα) το φύλλο εργασίας και το συμπληρώνει με τους μαθητές
- Ανάθεση κατ' οίκον εργασίας

**Ομήρου Οδύσσεια**  
**Ραψωδία α**  
**Διδακτικό σενάριο**

**α 1-426.** Περιλαμβάνει: το προοίμιο, το πρώτο συμβούλιο των θεών, την αποστολή της Αθηνάς-Μέντη στην Ιθάκη και τη συνομιλία με τον Τηλέμαχο, τη "μεταμόρφωση" του Τηλέμαχου

## Διδακτικοί στόχοι

Στη ραψωδία αυτή οι μαθητές αναμένεται:

1. Να έλθουν σε πρώτη επαφή με όλα τα μεγάλα πρόσωπα του έπους πλην του Οδυσσέα
2. Να γνωρίσουν την Ιθάκη και να συλλάβουν την ανωμαλία που επικρατεί λόγω της απουσίας του Οδυσσέα
3. Να συνειδητοποιήσουν έτσι πόσο αλληλένδετα είναι μεταξύ τους τα τρία μεγάλα θέματα της *Οδύσσειας*: πόλεμος-νόστος-οἶκος
4. Να αντιληφθούν τον ρόλο των θεών στη δρομολόγηση του νόστου, αλλά και στην ηθική
5. Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου
6. Να προϊδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους

Ο στόχος 5 είναι γενικός και συντρέχει σε όλη την *Οδύσσεια* ενώ ο στόχος 6 συνυπάρχει με όλους τους άλλους και υλοποιείται παράλληλα. Άρα, οι βασικοί και ειδικοί στόχοι για την α είναι τέσσερις.

## Οργάνωση της ενότητας

Κατανέμω τους στίχους ισόρροπα σε διδακτικές περιόδους

**1η δ.π.:** στίχοι 1-25 (Προοίμιο α' και β') – 26 στίχοι

**2η δ.π.:** στίχοι 26-108 (Α' Συμβούλιο των θεών, Το διπλό σχέδιο της Αθηνάς) – 83 στίχοι

**3η δ.π.:** στίχοι 109-235 (Η Αθηνά-Μέντης στην Ιθάκη, Συνομιλία Αθηνάς-Μέντη με Τηλέμαχο, μέρος α') -126 στίχοι

**4η δ.π.:** στίχοι 236-360 (Συνομιλία Αθηνάς-Μέντη με Τηλέμαχο, μέρος β') – 125 στίχοι

**5η δ.π.:** στίχοι 361-426 (Συνομιλία Τηλέμαχου-Πηνελόπης και Τηλέμαχου-μνηστήρων) – 65 στίχοι. Ανακεφαλαίωση της ραψωδίας α

**Οργανώνω τους στόχους ανά διδακτική περίοδο**

Διδακτική περίοδος	Υπό έμφαση στόχοι	Γενικοί στόχοι
<p><b>1η δ.π.</b> <b>α 1-25</b> Προοίμιο α' και β'</p>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Να κατανοήσουν τον ρόλο του προοιμίου στο έπος</li> <li>• Να γνωρίσουν τα μεγάθεματα της <i>Οδύσσειας</i> και τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του πρωταγωνιστή</li> <li>• Να προβληματιστούν για το θέμα της δικαιοσύνης και για τον ρόλο των θεών στην <i>Οδύσσεια</i> (του Ποσειδώνα)</li> </ul>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου</li> <li>• Να προϋδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους</li> </ul>
<p><b>2η δ.π.</b> <b>α 26-108</b> Α' Συμβούλιο των θεών, Το διπλό σχέδιο της Αθηνάς</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Να αντιληφθούν την ιδιαίτερη σχέση θεών (κυρίως Δία, Αθηνάς και Ποσειδώνα) και ανθρώπων στην <i>Οδύσσεια</i> και τον ρόλο των θεών στον Νόστο του Οδυσσέα</li> <li>• Να αντιληφθούν τη βαρύνουσα σημασία της ευθύνης του ανθρώπου για τις πράξεις του και τον ρόλο των θεών στην αποκατάσταση της ηθικής τάξης</li> <li>• Να κατανοήσουν το διπλό σχέδιο της Αθηνάς</li> </ul>	
<p><b>3η δ.π.</b> <b>α 109-235</b> Η Αθηνά-Μέντης στην Ιθάκη, Συνομιλία Αθηνάς-Μέντη με Τηλέμαχο (α' μέρος)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Να γνωρίσουν τον Τηλέμαχο, να αναγνωρίσουν την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά του</li> <li>• Να έλθουν σε πρώτη επαφή με τον ατάσθαλο κόσμο των μνηστήρων και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά τους</li> <li>• Να αντιληφθούν τον ρόλο της Αθηνάς στην <i>Οδύσσεια</i></li> </ul>	
<p><b>4η δ.π.</b> <b>α 236-360</b> Συνομιλία Αθηνάς-Μέντη με Τηλέμαχο (β' μέρος)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Να γνωρίσουν τον Τηλέμαχο, να αναγνωρίσουν την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά του και, ακολούθως να αντιληφθούν τη μεταμόρφωσή του</li> <li>• Να έλθουν σε επαφή με τον ατάσθαλο κόσμο των μνηστήρων και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά τους. Να αντιληφθούν τις πολιτικές προεκτάσεις αυτής της συμπεριφοράς.</li> <li>• Να αντιληφθούν τον ρόλο της Αθηνάς στην <i>Οδύσσεια</i></li> </ul>	
<p><b>5η δ.π.</b> <b>α 361-426</b> Συνομιλία Τηλέμαχου- Πηνελόπης και Τηλέμαχου- μνηστήρων. Ανακεφαλαίωση της ραψωδίας α</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Να ερμηνεύσουν την αλλαγή στη συμπεριφορά του Τηλέμαχου απέναντι στην Πηνελόπη και τους μνηστήρες</li> <li>• Να αντιληφθούν την πολιτική κατάσταση στην Ιθάκη και τον οίκο του Οδυσσέα</li> </ul>	

Διδακτική περίοδος	Στόχοι
1η δ.π. α 1-25  Προοίμιο α' και β'	Οι μαθητές αναμένεται: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Να κατανοήσουν τον ρόλο του προοιμίου στο έπος</li> <li>• Να γνωρίσουν τα μεγάθηματα της <i>Οδύσσειας</i> και τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του πρωταγωνιστή</li> <li>• Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου</li> <li>• Να προΐδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους. Συγκεκριμένα: <b>Να προβληματιστούν για το θέμα της δικαιοσύνης και για τον ρόλο των θεών (ιδιαίτερα του Πποσειδώνα) στην <i>Οδύσσεια</i></b></li> </ul>

**Οργάνωση τάξης:** Ενιαία, ομαδική

**Μέθοδος:** Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

**Μέσα:** Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

**Αξιολόγηση:** Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

### Ερωτήσεις

#### Προοίμιο: στ. 1-13

Αν γράφατε ένα ποίημα για την ιστορία κάποιου ήρωα, πώς θα ξεκινούσατε;

Τι εξυπηρετεί το προοίμιο ενός έργου;

Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής της *Οδύσσειας*; Γιατί δεν τον κατονομάζει το προοίμιο;

Ποια είναι αυτά;

Με ποιους τον συγκρίνει;

Ποια είναι η μεγάλη διαφορά μεταξύ τους;

Γιατί οι σύντροφοι του *Οδυσσέα* χαρακτηρίζονται νήπιοι και μωροί (στ. 10);

Ποιο είναι το θέμα του έπους;

Αναμένεται οι μαθητές να πουν την επιστροφή του *Οδυσσέα* μόνο. Βοηθούμε στην ανακάλυψη των άλλων δύο μεγatheμάτων με διερευνητικές ερωτήσεις όπως:

Από πού επιστρέφει ο *Οδυσσέας*, γιατί έλειπε για πολύ καιρό;

Γιατί θέλει οπωσδήποτε να γυρίσει πίσω; Τι αναμένει να βρει εκεί;

Σε ποια θεά απευθύνεται ο ποιητής και γιατί;

#### Προοίμιο: στ. 14-25

Πού και σε ποια κατάσταση βρίσκεται τώρα ο *Οδυσσέας*;

Ποια είναι η στάση των θεών απέναντί του;

Σε ποια θεά απευθύνεται ο ποιητής και γιατί;

Ποια πρόσωπα του έργου εμφανίζονται στο προοίμιο; Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους;

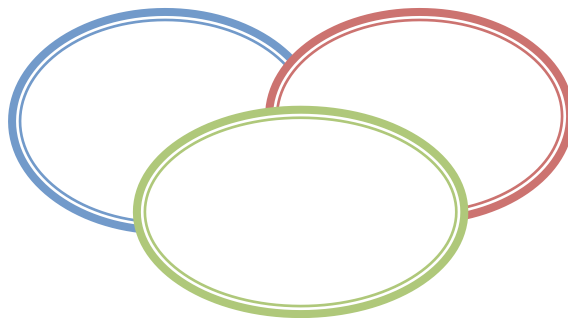
Πρόσωπα

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά

Ποια ευθύνη έχει ο άνθρωπος για τις πράξεις του;

Ποιοι παρεμβαίνουν και με ποιον τρόπο επηρεάζουν τον νόστο του Οδυσσέα;

Στο προοίμιο  
αναφέρονται  
ή υποδηλώνονται  
τα τρία **μεγαθέματα**  
της *Οδύσσειας*



Εργασία

Γιατί, κατά τη γνώμη σου, ο ποιητής ξεκινά το έργο του προτάσσοντας το προοίμιο;  
Τι περιμένεις να ακολουθήσει στη συνέχεια του έπους;

Διδακτική περίοδος	Στόχοι
<p>2η δ.π.  α 26-108</p> <p>Α' Συμβούλιο των θεών, Το διπλό σχέδιο της Αθηνάς</p>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Να αντιληφθούν την ιδιαίτερη σχέση θεών (κυρίως Δία, Αθηνάς και Ποσειδώνα) και ανθρώπων στην Οδύσσεια και τον ρόλο των θεών στον νόστο του Οδυσσέα</li> <li>• Να αντιληφθούν τη βαρύνουσα σημασία της ευθύνης του ανθρώπου για τις πράξεις του και τον ρόλο των θεών στην αποκατάσταση της ηθικής τάξης</li> <li>• Να κατανοήσουν το διπλό σχέδιο της Αθηνάς</li> <li>• Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου</li> <li>• Να προϊδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους</li> </ul>

**Οργάνωση τάξης:** Ενιαία, ομαδική

**Μέθοδος:** Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

**Μέσα:** Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

**Αξιολόγηση:** Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

### Ερωτήσεις

Ποιοι συμμετέχουν στο συμβούλιο των θεών;

Ποια ήταν η μοίρα του Αίγισθου;

Πώς και γιατί η Αθηνά συνδέει τη μοίρα του Αίγισθου με τη μοίρα του Οδυσσέα;

Ποια είναι η διάθεση του Δία απέναντι στον Οδυσσέα;

Ποια είναι η αιτία της μη επιστροφής, ακόμα, του Οδυσσέα;

Τι επιδιώκει η Αθηνά για τον Οδυσσέα;

Τι επιδιώκουν ο Ήλιος και ο Ποσειδώνας για τον Οδυσσέα;

Ποιο είναι το σχέδιο της Αθηνάς;

Ποιοι θεοί είναι εχθροί και ποιοι φίλοι του Οδυσσέα; Γιατί;

Εχθροί

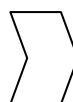
Φίλοι

Τι πιστεύει ο Δίας για το θέμα της απονομής δικαιοσύνης; Ποιο παράδειγμα χρησιμοποιεί;

Πόσο αποτελεσματικά χειρίστηκε η Αθηνά την κατάσταση στο συμβούλιο των θεών;

Ποιο είναι το διπλό σχέδιο της Αθηνάς; Σε τι νομίζεις ότι αποσκοπεί καθεμιά από τις δύο πτυχές του;

A. \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_



B. \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_



Εργασία

Ποια σημασία έχει για το έπος το συμβούλιο των θεών και το σχέδιο της Αθηνάς;



Διδακτική περίοδος	Στόχοι
<p><b>3η δ.π.</b> <b>α 109-235</b></p> <p>Η Αθηνά-Μέντης στην Ιθάκη Συνομιλία Αθηνάς- Μέντη με Τηλέμαχο (α' μέρος)</p>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Να γνωρίσουν τον Τηλέμαχο, να αναγνωρίσουν την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά του</b></li> <li>• <b>Να έλθουν σε πρώτη επαφή με τον ατάσθαλο κόσμο των μνηστήρων και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά τους</b></li> <li>• <b>Να αντιληφθούν τον ρόλο της Αθηνάς στην <i>Οδύσσεια</i></b></li> <li>• Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου</li> <li>• Να προϊδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους</li> </ul>

**Οργάνωση τάξης:** Ενιαία, ομαδική

**Μέθοδος:** Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

**Μέσα:** Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

**Αξιολόγηση:** Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

### Ερωτήσεις

Πώς παρουσιάζει ο ποιητής την Αθηνά στους στ. 109-117; Γιατί;

Γιατί η Αθηνά μεταμορφώθηκε, πριν παρουσιαστεί στους ανθρώπους;

Ποια κατάσταση επικρατεί στο παλάτι;

Τι νιώθει ο Τηλέμαχος για όσα γίνονται γύρω του;

Τι κάνει για όλα αυτά;

Αν ήσασταν στη θέση του θα κάνατε κάτι άλλο;

Πώς αντιμετωπίζουν τον ξένο ο Τηλέμαχος και οι μνηστήρες;

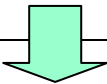
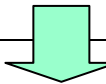
Γιατί ο ποιητής αφιερώνει πολλούς στίχους στο θέμα της φιλοξενίας;

Τι πιστεύει ο Τηλέμαχος για τον πατέρα του και τι η Αθηνά-Μέντης;

Εκτός από τα πρωταγωνιστικά, ποια άλλα πρόσωπα εμφανίζονται;

Τελικός στόχος της εργασίας είναι να απαντήσεις στο τετράδιό σου την εξής ερώτηση:  
Γιατί η Αθηνά δεν πήγε στην Ιθάκη ως θεά για να πει στον καθένα τι πρέπει να κάνει;

Πώς παρουσιάζει ο ποιητής την Αθηνά στους στ. 109-117; Γιατί;

Η κατάσταση στο παλάτι του Οδυσσέα. Πώς συμπεριφέρονται και πώς αισθάνονται οι μνηστήρες και ο Τηλέμαχος; Πώς τους κρίνεις εσύ;	
<u>Μνηστήρες</u>	<u>Τηλέμαχος</u>
	

Πώς υποδέχονται τον ξένο οι μνηστήρες και πώς ο Τηλέμαχος; Νομίζεις ότι αυτή η αναφορά του ποιητή είναι τυχαία;

Τι πιστεύουν για τον Οδυσσέα ο Τηλέμαχος και τι η Αθηνά-Μέντης;

Διδακτική περίοδος	Στόχοι
<p><b>4η δ.π.</b> <b>α 236-360</b></p> <p>Συνομιλία Αθηνάς-Μέντη με Τηλέμαχο</p> <p>(β' μέρος)</p>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Να γνωρίσουν τον Τηλέμαχο, να αναγνωρίσουν την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά του και, ακολούθως να αντιληφθούν τη μεταμόρφωσή του</li> <li>• Να έλθουν σε επαφή με τον ατάσθαλο κόσμο των μνηστήρων και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά τους. Να αντιληφθούν τις πολιτικές προεκτάσεις αυτής της συμπεριφοράς.</li> <li>• Να αντιληφθούν τον ρόλο της Αθηνάς στην <i>Οδύσσεια</i></li> <li>• Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου</li> <li>• Να προϋδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους (π.χ. Οδυσσέας-Αγαμέμνονας, ραψωδία λ)</li> </ul>

**Οργάνωση τάξης:** Ενιαία, ομαδική

**Μέθοδος:** Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

**Μέσα:** Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

**Αξιολόγηση:** Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

### Ερωτήσεις

Ποια ζωή θεωρεί ο Τηλέμαχος ευτυχισμένη (στ. 241-5);

Ποιον θάνατο θεωρεί ηρωικό ο Τηλέμαχος (στ. 262-9);

Τι νομίζεις ότι κρύβεται πίσω από την εγκατάσταση των μνηστήρων στο παλάτι του Οδυσσέα;

Ποιος είναι ο απώτερος σκοπός τους; Δες προσεκτικά τους στ. 270-75.

Ποια αντιμετώπιση θα είχαν οι μνηστήρες από τον Οδυσσέα, αν επέστρεφε, και ποια έχουν τώρα από τον Τηλέμαχο;

Ποιες συμβουλές δίνει η Αθηνά στον Τηλέμαχο;

Πώς συνδέονται με το αρχικό της σχέδιο;

Γιατί η Αθηνά προβάλλει στον Τηλέμαχο το παράδειγμα του Ορέστη (στ. 331-5);

Ποιες αντιστοιχίες υπάρχουν μεταξύ του οίκου του Αγαμέμνονα και του οίκου του Οδυσσέα;

Ποια επίδραση είχε η Αθηνά στον Τηλέμαχο;

Ποια ζωή θεωρεί ο Τηλέμαχος ευτυχισμένη;  
Διάβασε προσεκτικά τους στίχους 241-245.

Ποιον θάνατο θεωρεί ο Τηλέμαχος ηρωικό;  
Διάβασε προσεκτικά τους στίχους 262-9.

Γιατί, κατά τη γνώμη σου, η Αθηνά-Μέντης λέει στον Τηλέμαχο πώς θα αντιμετώπιζε τους μνηστήρες ο Οδυσσεύς αν επέστρεφε και γιατί προβάλλει την περίπτωση του Ορέστη;

Σύγκρινε το σχέδιο της Αθηνάς (α 94-108) με τις συμβουλές που δίνει στον Τηλέμαχο (α 309-330). Ποιο μέρος του σχεδίου έχει υλοποιηθεί μέχρι τώρα και σε ποιον βαθμό έχει πετύχει;

Τι πρόσφερε, τελικά, η Αθηνά στον Τηλέμαχο; Δες τους στ. 356-60.

Εργασία

Ποια διαδικασία/στάδια ακολουθεί ο Τηλέμαχος στη φιλοξενία της Αθηνάς-Μέντη;  
Γιατί την προβάλλει ο ποιητής;

Διδακτική περίοδος	Στόχοι
<p><b>5η δ.π.</b> α 361-426</p> <p>Συνομιλία Τηλέμαχου- Πηνελόπης και Τηλέμαχου-μνηστήρων. Ανακεφαλαίωση της ραψωδίας α</p>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Να ερμηνεύσουν την αλλαγή στη συμπεριφορά του Τηλέμαχου απέναντι στην Πηνελόπη και τους μνηστήρες</b></li> <li>• <b>Να αντιληφθούν την πολιτική κατάσταση στην Ιθάκη και τον οίκο του Οδυσσέα</b></li> <li>• Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου</li> <li>• Να προϊδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους</li> </ul>

**Οργάνωση τάξης:** Ενιαία, ομαδική

**Μέθοδος:** Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

**Μέσα:** Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

**Αξιολόγηση:** Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

### Ερωτήσεις

Πώς παρουσιάζεται η Πηνελόπη στην αίθουσα του συμποσίου; Γιατί;

Ποιος είναι ο Φήμιος και τι κάνει;

Τι του ζητά η Πηνελόπη και γιατί;

Νομίζετε ότι ο Τηλέμαχος είναι σκληρός μαζί της στους στ. 385-400;

Ποιο στοιχείο θεωρεί ο Τηλέμαχος σημαντικό στην αντιμετώπιση των δυσκολιών;

Γνωρίζετε άλλον ήρωα που χαρακτηρίζεται από αυτό;

Γιατί ο Τηλέμαχος δεν διακόπτει αμέσως το φαγοπότι των μνηστήρων;

Πώς αντιδρούν η Πηνελόπη και οι μνηστήρες μπροστά στην αλλαγή του Τηλέμαχου; Ποιες εκφράσεις χρησιμοποιεί ο ποιητής;

Πώς ήταν ο Τηλέμαχος πριν τη συνομιλία με την Αθηνά-Μέντη και πώς παρουσιάζεται τώρα;

ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ

Γιατί ο Τηλέμαχος πρέπει να μεταμορφωθεί;

Ποιες είναι οι προεκτάσεις των διεκδικήσεων των μνηστήρων που έχει να αντιμετωπίσει ο Τηλέμαχος;

Εντόπισε τα λόγια του Τηλέμαχου που φανερώνουν τον νέο ρόλο που αναλαμβάνει. Γράψε τους σχετικούς στίχους.

Ποια σημασία έχει για το έπος η αλλαγή του Τηλέμαχου;

## Ανακεφαλαίωση ραψωδίας α

**Αξιολόγησε το περιεχόμενο κάθε πρότασης χαρακτηρίζοντάς το σωστό (Σ) ή λάθος (Λ).**

Ο ποιητής δεν αναφέρει το όνομα του Οδυσσέα στο προοίμιο για να τον εξυψώσει μέσα από τα ιδιαίτερα γνωρίσματά του.

Οι σύντροφοι του Οδυσσέα τιμωρήθηκαν άδικα.

Στην *Οδύσσεια* ο άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τις πράξεις του.

Ο Οδυσσέας απουσιάζει 10 χρόνια από την Ιθάκη.

Η Οδύσσεια στρέφεται γύρω από τρία μεγάλα θέματα. Αυτά είναι: πόλεμος, νόστος, οίκος.

Ο ποιητής επικαλείται τη Μούσα γιατί βρίσκεται σε δύσκολη θέση.

Ο Οδυσσέας βρίσκεται με τη θέλησή του στο νησί της Καλυψώς.

Ο Ποσειδώνας είναι ο θεός που ταλαιπωρεί τον Οδυσσέα.

Ο Αίγισθος τιμωρήθηκε από τον Ορέστη, γιο του Αγαμέμνονα.

Η Αθηνά κινεί τη δράση.

Ο θεσμός της φιλοξενίας είναι ιερός στον ομηρικό κόσμο.

Οι μνηστήρες σέβονται τον ξένο.

Οι μνηστήρες εκτός από την Πηνελόπη διεκδικούν και την εξουσία του Οδυσσέα.

Η κατάσταση στην Ιθάκη βρίσκεται σε τάξη κατά τη διάρκεια της απουσίας του Οδυσσέα.

Ο ποιητής αντιπαραβάλλει τη μοίρα του Οδυσσέα με τη μοίρα του Αίγισθου και του Αγαμέμνονα.

**Σε ποιον χώρο ή ποιους χώρους έχουμε κινηθεί μέχρι τώρα στο πλαίσιο της ραψωδίας α;**

**Πώς βιώνουν, πώς περνούν αυτόν τον χρόνο ο Τηλέμαχος και η Πηνελόπη;**

**Κατάγραψε επίθετα/εκφράσεις που συνοδεύουν σταθερά α) την Αθηνά και β) τον Τηλέμαχο. Νομίζεις ότι ο ποιητής τα χρησιμοποιεί τυπικά ή θέλει να δηλώσει και κάτι άλλο;**

## Ραψωδία α

### Προαιρετική δραστηριότητα

Φαντάσου ότι είσαι σκηνοθέτης και έχεις αναλάβει να παρουσιάσεις θεατρικά τη ραψωδία α της *Οδύσσειας* (ή μια σκηνή που θα επιλέξεις). Τι πρέπει να λάβεις υπόψη σου; Ποιες οδηγίες θα δώσεις στον σκηνογράφο και τους ηθοποιούς; Κατάγραψε τις παρατηρήσεις σου και ετοιμάσου να παρουσιάσεις τη σκηνοθετική σου πρόταση στην ολομέλεια της τάξης.

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνεται ένα παράδειγμα. Συμπλήρωσε τις δικές σου οδηγίες.

Ενότητα	Χώρος	Πρόσωπα
Στ. 1-25 Προοίμιο	Έξω στη φύση/ μπροστά από κάποιο ιερό ...	Ο ποιητής με τα χέρια υψωμένα προσεύχεται στη Μούσα